

Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek
Országos Szövetsége

TÁJÉKOZTATÓ ANYAGOK

TARTALOMJEGYZÉK

1.	ÚJBÓL KELL KÉRNI A GYÓGYÁSZATI SEGÉDESZKÖZÖK UTÁN JÚLIUS VÉGÉVEL LEJÁRÓ ÁRAMTÁMOGATÁST	3
2.	A GYERMEK HOZZÁTARTOZÓJA IS MEGKAPHATJA A GYOD-OT - DÖNTÖTT AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	5
3.	A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐ UTASOK IS IGÉNYBE VEHETIK A KEDVEZMÉNYES VÁRMEGYE- ÉS ORSZÁGBÉRLETET	7
4.	MEGHOSSZABBODIK A KÖZSFÉRÁBAN DOLGOZÓKRA VONATKOZÓ KEDVEZŐ NYUGDÍJSZÜNETELTETÉSI SZABÁLY	9
5.	KEDVEZŐBB FELTÉTELEK MELLETT KÉRHETŐ KIVÉTELES NYUGDÍJEMELÉS ÉS EGYSZERI SEGÉLY	12
6.	JANUÁRTÓL MÁR NEM TEKINTHETŐ NYUGDÍJASNAK A ROKKANTSÁGI ELLÁTÁSBAN RÉSZESÜLŐ MUNKAVÁLLALÓ	15
7.	EMELKEDETT A MUNKÁBA JÁRÁS ÉS A HAZAUTAZÁS KÖLTSÉGTÉRÍTÉSÉNEK FELSŐ HATÁRA	16
8.	NŐ A TARTÓSAN BETEG, ILLETVE SÚLYOSAN FOGYATÉKOS GYERMEKET NEVELŐ SZÜLŐK, ÉS AZ ÉRINTETTEK CSALÁDI ADÓKEDVEZMÉNYE	17
9.	FOGYATÉKOSSÁGI TÁMOGATÁS – FONTOS TUDNIVALÓK AZ ÜGYINTÉZÉSRŐL	18
10.	AMIT A ROKKANTSÁGI JÁRADÉKRÓL TUDNI KELL	21
11.	MIRE SZÁMÍTHATNAK A KOMPENZÁCIÓ HELYETT A MEGISMÉTELTELLT ÁLLAPOTVIZSGÁLATOT VÁLASZTÓK?	26
12.	MOZGÁSKORLÁTOZOTT EMBEREK ÉS KÍSÉRŐIK PARKOLÁSI NEHÉZSÉGEI A KÓRHÁZAK TERÜLETÉN	29

1. Újból kell kérni a gyógyászati segédeszközök után július végével lejáró áramtámogatást

2023. július 31-én lejár a kormányrendeletben meghatározott egyes gyógyászati segédeszközök villamosenergia fogyasztásához kapcsolódó támogatás. A felhasználók részére megállapított támogatás nem hosszabbodik meg automatikusan, így aki továbbra is szeretné azt igénybe venni, annak ismételt kérelmet kell benyújtania a felhasználási hely szerint illetékes kormányhivatalhoz. Az ügyintézési határidőkre tekintettel lehetőség szerint minél hamarabb tegyék meg, hogy a támogatást megszakítás nélkül - már augusztusban is - megkaphassák. A határidőre annál is inkább ügyelni kell, mert a kérelem késedelmes benyújtása esetén a támogatás visszamenőleg nem adható. A kedvezményt az előre fizető mérővel rendelkező fogyasztók is érvényesíthetik. A kérelem és a kitöltési útmutató a kormányhivatal honlapjáról, illetve a tájékoztatónkban jelzett linkeken is letölthető. A kérelem személyesen a kormányablakban, írásban a fogyasztási hely szerinti kormányhivatalhoz címezve, vagy elektronikusan is előterjeszhető.

2022. augusztus 1-jétől a lakossági fogyasztókat megillető villamosenergia támogatáson felül - a 295/2022. (VIII. 9) Korm. rendelet értelmében - további kedvezményt vehetnek igénybe azok a fogyasztók, akik (vagy akiknek háztartásában élő családtagja) társadalombiztosítási támogatással rendelt elektromos kerekesszéket, elektromos mopedet, hálózati áramról működő oxigénkoncentrátort, illetve otthoni tartós lélegeztetést biztosító lélegeztető gépet használ. Szövetségünk a rendelet megjelenését követően felhívta a figyelmet arra, hogy a kormányrendelet a fogyatékossgal élő emberek jelentős részét figyelmen kívül hagyta azzal, hogy a kedvezményre jogosultak körét ilyen szűkre szabva állapította meg. Változás azonban azóta sem történt. Ráadásul még az elektromos kerekesszéket, illetve elektromos mopedet használók közül sem vehetik igénybe a kedvezményt azok, akiknek ezeket az eszközöket nem társadalombiztosítási támogatással rendelték.

Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a kormányrendeletben meghatározott gyógyászati segédeszközök használatához kapcsolódó kedvezményt előre fizető mérővel rendelkező fogyasztók is érvényesíthetik. A hozzánk érkezett jelzések alapján ugyanis előfordult olyan eset, amikor - bár a kormányhivatal az érintett kedvezményre való jogosultságát megállapította - a szolgáltatónál mégis problémát okozott annak érvényesítése olyan felhasználó esetében, aki előre fizető mérővel rendelkezik.

A vonatkozó szabályozás alapján a kedvezmény érvényesítésére - ha az érintett amúgy minden a határozatban előírt feltételnek megfelel - kizárólag akkor nincs lehetőség, ha az áram szolgáltatás szünetel, vagy azt szerződésszegés miatt kikapcsolták.

A támogatás mértéke

A gyógyászati segédeszközt használók a lakossági fogyasztókat évente megillető 2523 kWh mellett kedvezményes évente (a kedvezményes év augusztus 1-jétől a következő év július 31-ig tart) további 1697 kWh (összesen 4220 kWh) villamosenergiát használhatnak fel kedvezményes áron, az ezen felüli fogyasztás után kell piaci árat fizetniük. Figyelem! Aki a kedvezmény iránti kérelmet év közben terjeszti elő, az nem a teljes kedvezményre, csupán annak a kedvezményes évből még hátralévő időtartamra, naparányosan járó részére jogosult. Míg a lakossági fogyasztókat megillető támogatás egyidejűleg akár több fogyasztási hely vonatkozásában is érvényesíthető, a gyógyászati segédeszköz használatához kapcsolódó támogatás csak egy fogyasztási helyen, az eszközt használó személy tartózkodási helyén vehető igénybe. Abban az esetben ugyanakkor, ha egy felhasználási helyen többen is használják a fent felsorolt segédeszközök valamelyikét, akkor a támogatás mindegyiküket külön-külön megilleti. Ebben az esetben a kedvezmény mértéke jogosultanként 1697 kWh, ami természetesen ilyenkor is a lakossági fogyasztókat megillető kedvezmény felett jár.

A kedvezmény ismételt igénylése

A lakossági felhasználókat megillető kedvezmény 2022. augusztus 1-jétől a veszélyhelyzet ideje alatt folyamatosan érvényesíthető. Ezzel szemben a kormányrendeletben meghatározott gyógyászati segédeszközhöz kapcsolódó kedvezményt csak az tudja igénybe venni, akinek kérelme alapján a jogosultságát a kormányhivatal határozattal megállapította. A határozat szerint ez a kedvezmény határozott ideig, 2023. július 31-ig illeti meg az érintetteket. Ebből következik, hogy amennyiben továbbra is érvényesíteni szeretnék a gyógyászati segédeszközhöz kapcsolódó kedvezményt, azt ismét igényelniük kell.

A kedvezményt ezúttal is a fogyasztási hely szerint illetékes fővárosi, megyei kormányhivatal egészségbiztosítási ügyfélszolgálatánál kell, illetve lehet igényelni az erre rendszeresített nyomtatvány kitöltésével. A nyomtatvány és a kitöltési útmutató a kormányhivatal oldaláról tölthető le. Az [Igénylőlap](#) az útmutató pedig [Igénylőlap útmutató1.docx](#) linkeken érhető el.

A jogosultságot érintő adatokat a kormányhivatal csak a kedvezményes év végéig kezelheti, utána a vonatkozó rendelkezések alapján törölnie kell. Emiatt a kedvezmény újbóli igénylésekor a szükséges adatokat ismét meg kell adni, illetve azokat a kormányhivatalnak a társhatóságoktól be kell szereznie.

A kérelem benyújtásakor ezért ismét igazolni kell az egyetemes szolgáltatásra vonatkozó jogviszony fennállását, vagy ha az egyetemes szolgáltatási jogviszony alapján történt már számlakibocsátás, akkor az utolsó számla teljesítését.

A kedvezmény a jogosultat a kormányhivatal határozatában rögzített időponttól illetheti meg. A kormányhivatal a szolgáltatót öt napon belül elektronikusan értesíti a kedvezményre való jogosultság fennálltáról, vagy megszűnéséről. Akár a jogosult, akár a vele közös háztartásban élő gyógyászati segédeszközt használó személy fogyasztási helye megváltozik, ezt tizenöt napon belül be kell jelenteni a kormányhivatal részére, aki a kedvezményről

újabb határozatot hoz. A kormányhivatal a rendelkezések alapján ellenőrzést végezhet a felhasználási helyen a jogosultság feltételeinek fennálltára vonatkozóan. Ennek akadályozása akár a meglévő jogosultság megvonását is magával vonhatja.

2. A gyermek hozzátartozója is megkaphatja a GYOD-ot - döntött az Alkotmánybíróság

Az Alkotmánybíróság döntése értelmében a gyermekek otthongondozási díját (GYOD) a gyermek hozzátartozói is megkaphatják, ha a szülő meghal vagy szülői felügyeleti joga szünetel függetlenül attól, hogy a szülőknek korábban megítélték-e GYOD-ot. Az eredeti szabályozás szerint erre ugyanis csak akkor kerülhetett sor, ha a szülő korábban megkapta a GYOD-ot, így ez a jogosultság adott alapot a hozzátartozó jogosultságára. Ezt a szabályozást módosította az Alkotmánybíróság, mely megteremtette annak a lehetőségét, hogy azok a hozzátartozók, akik fogyatékossgal élő vagy tartósan beteg gyermekről gondoskodnak az új rendelkezés alapján kérjék a GYOD megállapítását. Ez a döntés nagy jelentőségű a fogyatékossgal élő vagy tartósan beteg gyermekről gondoskodó családok számára, mivel a hozzátartozó GYOD-ra való jogosultságának már nem előfeltétele, hogy a szülő részesüljön ebben az ellátásban. A törvény Alaptörvénybe ütköző rendelkezését az Alkotmánybíróság megsemmisítette azzal, hogy az nem alkalmazható a már benyújtott kérelmek estén, és bármely bíróság előtt folyamatban lévő, ugyanilyen tárgyú ügyben sem.

Mely esetekben kaphat GYOD-ot a hozzátartozó a szülő helyett?

GYOD-ra elsősorban a vér szerinti és az örökbefogadó szülő jogosult. Az ő akadályozottságuk esetén kaphat GYOD-ot a gyermek más hozzátartozója. Ilyen eset például, ha a szülő meghalt, vagy a szülő egészségi állapota miatt nem tudja gyermeke gondozását ellátni, vagy a szülő felügyeleti joga más ok miatt szünetel, vagy azt a bíróság megszüntette.

Mely hozzátartozók jogosultak GYOD-ra?

Hozzátartozónak a közeli hozzátartozó minősül – a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és a nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő és a testvér –, és az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, és a testvér házastársa minősül. [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont]

Mely feltételek esetén állapítható meg hozzátartozónak a GYOD?

A hozzátartozóra ugyanazon feltételek vonatkoznak, mint a szülőre.

Így a hozzátartozót megillető GYOD összege, ha kap más rendszeres pénzellátást is – például nyugdíjat –, a GYOD havi összegének és a másik pénzellátás bruttó összegének különbözete.

A GYOD-ban részesülő hozzátartozó az ellátás folyósítása mellett legfeljebb napi 4 órában, otthon történő munkavégzés esetén időkorlát nélkül dolgozhat. Ettől eltérő munkavégzés esetén a GYOD nem állapítható meg.

Mi a teendő a GYOD hozzátartozónak történő megállapítása érdekében?

A GYOD megállapítása a 'KÉRELEM a gyermekek otthongondozási díjának megállapítására' elnevezésű nyomtatvány kitöltésével igényelhető a lakóhely szerint illetékes kerületi és járási hivataloknál, kormányablakoknál, és a polgármesteri hivataloknál is.

A nyomtatvány megtalálható a kormányhivatal honlapján, a <https://www.kormanyhivatal.hu/hu/szocialis-ellatasok-igenylesehez-kapcsolodo-nyomtatvanyok>.

A nyomtatvány papíralapon elérhető valamennyi kerületi és járási hivatalnál, kormányablaknál és polgármesteri hivatalnál.

Az Alkotmánybíróság döntését megalapozó ügy

Az Alkotmánybíróság döntése egy egyedi ügyben indított eljárás nyomán született meg. A hozzátartozó a szülők felügyeleti jogának szünetelése miatt nevelési autizmus spektrum zavarral diagnosztizált unokáját. A diagnózis felállítása után a hozzátartozó kérte a GYOD megállapítását a járási hivataltól, azonban a hivatal határozatával elutasította a kérelmet. A határozat indoklása szerint a hozzátartozó nem kaphatja meg a GYOD-ot, mert ugyan mindkét szülő szülői felügyeleti joga szünetel, azonban a GYOD-ot egyik szülő részére sem állapították meg korábban a súlyosan fogyatékos gyermekre való tekintettel.

A hozzátartozó a határozattal szemben keresetet terjesztett elő a bíróságra, melyben arra hivatkozott, hogy nem volt lehetősége a gyermek után korábban a GYOD igénylésére, ugyanis a gyermek 11 hónapos korában került hozzá, és ekkor a gyermek életkora miatt még nem volt látható jele a betegségnek.

A törvényszék az eljárás során bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványa szerint az Alaptörvény szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalmát sérti a GYOD azon feltételrendszere, melynek értelmében csak abban az esetben lehetséges a szülőkön kívüli más hozzátartozó számára az ellátást folyósítani, ha a szülő jogosultságát korábban már megállapították.

Hiszen egyedi esetekben, ahogy például a bírói kezdeményezésre okot adó ügyben is, a szülő nem volt abban a helyzetben, hogy az ellátást korábban igényelje, mivel a gyermek

fogyatékoságának megállapítására csak a szülői felügyeleti jog szünetelését követően került sor. Emiatt a súlyosan fogyatékos, illetve önellátásra képtelen gyermek tényleges gondozását végző hozzátartozó és az általa ellátott gyermek hátrányos megkülönböztetésben részesül azokhoz képest, akik esetében a szülőnek volt lehetősége az ellátás igénylésére, és ezzel a lehetőséggel élt is.

Az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy a GYOD a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermekekről a gyermekkel közös háztartásban való gondoskodás elismerése. Azzal, hogy az ellátásra egy gyermek után csak egy személy jogosult, továbbá a hozzátartozó csak kivételesen, a szülő kiesése esetén részesülhet ellátásban. Azáltal azonban, hogy a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermekekről a gyermekkel közös háztartásban gondoskodó hozzátartozó még a szülő kiesése esetén is csak abban az esetben lehet jogosult GYOD-ra, ha a szülőnek a GYOD-ot korábban már megállapították, a jogalkotó az ugyanolyan egészségi állapotú gyermeket a szülő kiesése miatt a gyermekkel közös háztartásban gondozó hozzátartozók csoportján belül tett különbséget. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szoctv.) 39. § (1) bekezdésének azon rendelkezése, mely egyes, tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket a gyermekkel közös háztartásban gondozó hozzátartozókat anélkül zár ki a GYOD-ra való jogosultak köréből, hogy a feltétel teljesíthetőségére bármilyen ráhatásuk lenne, ráadásul adott esetben (így például a szülő halála esetén) utólag sem pótolható, megkülönböztetést valósít meg, mely alkotmányosan nem igazolható.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az 5/2023. (VI. 6.) AB számú határozatában megállapította, hogy Szoctv. 39. § (1) bekezdésének „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de” fordulata alaptörvény-ellenes. Ezért az Alkotmánybíróság e rész megsemmisítéséről döntött és elrendelte, hogy a hatóság, illetve bíróság előtt folyamatban lévő ügyekben sem alkalmazható.

3. A fogyatékossgal élő utasok is igénybe vehetik a kedvezményes vármegye- és országbérletet

A közelmúltban bevezetett vármegye- és országbérletet kedvezményesen vásárolhatják meg azok az utasok is, akik - valamilyen jogcímen - eddig is utazási kedvezményt vehettek igénybe. A vármegye-és országbérletet bárki megvásárolhatja, és felhasználhatja a MÁV-START, a Volán, a GYSEV járatain, és bizonyos esetben a HÉV-en Budapest közigazgatási határán túl. Július 1-jétől az országbérlet a helyjegy köteles vonatok, vonatrészek, így az InterCity vonatok 2. osztályán is felhasználható, amennyiben az utas megváltott helyjeggyel is rendelkezik. Az ország-, illetve a vármegyebérletet a MÁV-START, a VOLÁNBUSZ, a GYSEV, valamint a BKK értékesíti. A fogyatékossgal élő emberek bruttó 945 forintért vásárolhatnak vármegyebérletet, illetve bruttó 1890 forintért

országbérletet, mellyel a bérletek időtartama alatt korlátlanul utazhatnak. Az ország-, illetve vármegyebérletek mellett az eddigi bérletek, valamint kedvezményes utazási lehetőségek továbbra is fennmaradtak, így a fogyatékos utasok esetében pl. a díjmentes helyi közlekedés.

A vármegye bérlettel az adott vármegye települései között, míg az országbérlettel az ország egész területén utazhatunk. Autóbusszal az országos (azaz távolsági), a regionális (vagyis környéki), valamint az elővárosi járatokon utazhatunk ezekkel a bérletekkel. Fontos tudni ugyanakkor, hogy a főváros közigazgatási határán belül a MÁV, illetve HÉV járatain csak az utolsó állomástól használhatjuk az ország- illetve a vármegyebérletet, az elővárosi és az agglomerációs autóbuszok esetén pedig kizárólag a Budapest közigazgatási határán kívüli szakaszokon, kivéve Zalaegerszeget, ahol július 1-jétől a helyi közlekedésben is használhatók a vármegye, illetve országbérletek.

Vasúton csak a 2-es kocsiosztályt használhatjuk ezekkel a bérletekkel. Július 1-jétől az InterCity vonatok, valamint a nem IC minőségű kocsikból álló, de helyjegy köteles vonatok, vonatrészek 2. kocsiosztályát már országbérlettel is használhatjuk, amennyiben rendelkezünk előzetesen megváltott helyjeggyel. A vármegyebérletekkel továbbra sem utazhatunk a helyjegy köteles vonatokon, vonatrészekeken, így az InterCity vonatokon sem.

Kedvezményes ország- illetve vármegyebérletek

A vármegye és országbérletet kedvezményesen vásárolhatják meg azok az utasok, akik valamilyen jogcímen egyébként is jogosultak utazási kedvezményre.

Kedvezményesen, azaz bruttó 945 forintért vásárolhat vármegyebérletet, illetve bruttó 1890 forintért országbérletet – mások mellett – aki:

- tartós betegsége, vagy fogyatékosága miatt saját maga, vagy utána szülője magasabb összegű családi pótlékban részesül,
- fogyatékosági támogatásra jogosult,
- a vakok személyi járadékában részesülő, vagy a MGVYOSZ arcképes igazolványával rendelkező vak személy,
- illetve a SINOSZ arcképes igazolványával rendelkező hallássérült személy.

A kedvezményes bérletet a fogyatékoság tényét igazoló okmány (a Magyar Államkincstár által kiállított hatósági bizonyítvány, fogyatékoság, vagy tartós betegség címén folyósított családi pótlék esetében a kifizető igazolása, illetve a SINOSZ, MGVYOSZ arcképes igazolványa) alapján lehet megvásárolni. A bérlet az utazás során csak az arra jogosult személy személy azonosítására alkalmas okmányával együtt érvényes.

Kísérők kedvezménye

A fent felsorolt kedvezményre jogosult utasokkal együtt utazó kísérők 90 %-os kedvezményre jogosultak. A kísérők ugyanakkor kizárólag kedvezményes menetjegyet vásárolhatnak, kedvezményes bérletet nem.

4. Meghosszabbodik a közszférában dolgozókra vonatkozó kedvező nyugdíjszüneteltetési szabály

Időkorlát nélkül mentesülnek a nyugdíj folyósításának kötelező szüneteltetése alól az ellátásuk mellett a szociális, gyermekvédelmi vagy gyermekjóléti, továbbá köznevelési és szakképző intézményben dolgozók. E kedvező szabályt 2022. szeptember 1-jétől vezették be egyéves időtartamra, amely immár határozatlan időre szól a mostani rendelkezések értelmében. Alábbiakban részletesen ismertetjük azokat az eseteket, amikor a nyugdíj szüneteltetése kötelező, illetve azokat, amikor a nyugdíj és korhatár előtti ellátás folyósításának szüneteltetése alól mentesítést lehet kérni. A nyugdíjkifizetéstől függetlenül a jogviszony megszűnését azonban mindenképpen be kell jelenteni a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnak.

Mit jelent a nyugdíj szüneteltetése és mely esetekben alkalmazzák?

A nyugdíj és a korhatár előtti ellátás folyósítását hivatalból kell szüneteltetni a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 83/C §-ban meghatározott esetekben. A korlátozás a közszférában dolgozó nyugdíjasokat érinti, azt jelenti, hogy mindaddig nem kapja meg a nyugdíját, aki ilyen foglalkoztatási jogviszonyban áll.

Szünetel a nyugdíj folyósítása

- közalkalmazotti,
- egészségügyi szolgálati,
- rendvédelmi igazgatási szolgálati,
- honvédelmi alkalmazotti,
- kormányzati szolgálati,
- adó- és vámhatósági szolgálati,
- politikai szolgálati,
- biztosítási,

- köztisztviselőként vagy közszolgálati ügykezelőként közszolgálati jogviszony, valamint
- bírói, igazságügyi alkalmazotti, ügyészségi szolgálati viszonyban,
- a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvény szerinti hivatásos szolgálati jogviszonyban vagy
- a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszony esetén.

Meddig tart a nyugdíj kifizetésének szüneteltetése?

A nyugdíj kifizetésének szüneteltetése a jogviszony kezdetétől annak megszűnéséig tart, az újból folyósításhoz a jogviszony megszűnését igazolni kell.

A közszférában foglalkoztatott, nyugdíjra vagy korhatár előtti ellátásra jogosult személyeknek tehát választaniuk kell a nyugdíj kifizetése és a tevékenységük folytatása között.

Mit jelent a bejelentési kötelezettség?

A nyugdíjas foglalkoztatott a fenti jogviszonyok egyikének létrejöttét köteles bejelenteni a nyugdíjmegállapító hatósághoz, ha az ellátás megállapítását a jogviszony fennállása alatt igénylik. A nyugdíj visszamenőleg sem fizethető ki arra az időtartamra, amely alatt a kérelmező a közszférában dolgozott.

Ha valaki nyugdíjasként létesít a közszférában jogviszonyt, akkor azt 15 napon belül be kell jelentenie a Nyugdíjfolyósító Igazgatósághoz. A folyósítást a bejelentést követő hónap első napjától a jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napjáig hivatalból kell szüneteltetni.

A bejelentési kötelezettség elmulasztása esetén a nyugdíjas a jogalap nélkül kifizetett ellátás teljes összegének visszafizetésére kötelezhető.

Mi a teendő nyugdíj újbóli kifizetése érdekében a jogviszony megszűnésekor?

Az öregségi nyugdíj, a korhatár előtti ellátás, a szolgálati járandóság, az átmeneti bányászjáradék és a táncművészeti életjáradék a jogosult személy kérelmére akkor folyósítható újból, ha igazolja a jogviszony megszűnését. A szüneteltetést követően folyósított ellátás összege tartalmazza a szüneteltetés alatt esedékes rendszeres emelések összegét.

Mentesítés a nyugdíj szüneteltetése alól

A fenti szabályok alóli kötelező mentesítést vezettek be 2022. szeptember 1-jétől 2023. augusztus 31-éig terjedő egyéves időtartamra, azonban nem az összes említett jogviszonyra nézve, hanem csupán egy szűken meghatározott foglalkoztatotti kör tekintetében. Ezért nem szüneteltethető a nyugellátás, ellátás folyósítása a szociális, gyermekvédelmi vagy gyermekjóléti szolgáltatónál, intézményben, hálózatonál, továbbá köznevelési vagy szakképző intézményben foglalkoztatott nyugdíjas, korhatár előtti ellátott esetében.

A 2023. április 29-én hatályba lépett kedvező szabályoknak köszönhetően ez az egyéves időtartam hatályon kívül került, és így időkorlát nélkül mentesülnek a kényszerű választás alól a szociális, gyermekvédelmi és köznevelési intézménynél dolgozók.

Hogyan kérhető a szüneteltetés alóli mentesülés?

A folyósítás szüneteltetése alóli mentesítés érdekében a 'Kérelem nyugdíjbiztosítási ügyben' elnevezésű nyomtatványt kell benyújtani a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságához. A nyomtatvány benyújtása történhet postai úton a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságához (postacím: 1820 Budapest) címezve, vagy személyesen a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság ügyfélszolgálatán. A kérelem ügyfélkapus regisztrációval rendelkezők esetén elektronikus úton is benyújtható.

A kérelemhez mellékelni kellett a foglalkoztató nyilatkozatát arról, hogy szociális, gyermekvédelmi vagy gyermekjóléti szolgáltatónak, intézménynek, hálózatnak, illetve köznevelési vagy szakképző intézménynek minősül. A foglalkoztató nyilatkozatához szükséges nyomtatvány a Magyar Államkincstár honlapján érhető el

https://www.allamkincstar.gov.hu/pfile/file?path=/nyugdij/Nyugdijfolyositas/A_nyugdij_folyositasanak_szuneteltetese/az-ellatas-folyositasanak-szuneteltetese-jogszabalyban-meghatározott-foglalkoztatasi-jogviszony-fennallasa-eseten/jobb/kapcsolodo-nyomtatványok/foglalkoztatoi-nyilatkozat&inline=true

A foglalkoztató nyilatkozatának tartalmaznia kell a jogviszony fennállására és keletkezésének időpontjára, valamint a foglalkoztatóra vonatkozó adatokat.

A szüneteltetés meghosszabbodása

Ha a fent felsorolt szolgáltatónál vagy intézménynél dolgozónak a nyugdíjat, illetve a korhatár előtti ellátást 2022. augusztus 31-ét követő kezdő időponttól állapították meg, akkor az ellátás folyósítása mindaddig nem szüneteltethető, amíg a kormányrendelet hatályon kívül nem helyezik.

Mindazok, akik már a jelenlegi kedvező szabályok mellett dolgoznak, továbbra is mentesülnek nyugdíj szüneteltetése alól.

Fontos megjegyezni, hogy a kedvező jogszabály-módosítás nem érinti a nyugdíjasok bejelentési kötelezettségét. Ez azt jelenti, hogy nyugdíjkifizetéstől függetlenül a jogviszony

megszűnését mindenképpen be kell jelenteni a Nyugdíjfolyósító Igazgatóságnak.

5. Kedvezőbb feltételek mellett kérhető kivételes nyugdíjemelés és egyszeri segély

Az alacsony nyugellátásban részesülőknek érdemes tájékozódni a 2023-ban életbe lépett új méltányossági szabályokkal kapcsolatban, hiszen a kivételes emelésre és az egyszeri segélyre vonatkozó feltételek is kedvezően változtak. Többek között módosultak a nyugdíj méltányosságból történő emelésének összeghatárai, valamint emelkedett a nyugdíjasoknak adható egyszeri segély maximális összege. A kivételes nyugdíjemelés és egyszeri segély iránti kérelmek az erre szolgáló nyomtatványon változatlanul határidő nélkül bármikor benyújthatók a lakóhely szerint illetékes kormányhivatalnál. Az új összeghatárokat és az igénylésre vonatkozó tudnivalókat az alábbiakban foglaltuk össze.

Kivételes nyugdíjemelés

Ki kaphat kivételes nyugdíjemelést?

Kivételes nyugdíjemelést kaphat:

- a nyugellátásban részesülő, öregségi nyugdíjkorhatárt elérő személy,
- a megváltozott munkaképességű özvegy,
- a fogyatékossgal élő, illetve tartósan beteg vagy legalább két árvaellátásra jogosult gyermek eltartásáról gondoskodó özvegy,
- az árva, akinek a nyugellátása és – az esetlegesen folyósított – rendszeres pénzellátásának együttes havi összege nem haladja meg a 120 ezer forintot.

A változás lényeges, hiszen a korábbi összeg 90 ezer forint volt.

Melyek a rendszeres pénzellátások?

A fogyatékossgal élő öregségi nyugdíjban részesülő személyeknek fontos tudni, hogy a számukra folyósított fogyatékossgai támogatás nem minősül rendszeres pénzellátásnak. Annak összegét a 120 ezer forintos összeghatárhoz nem kell figyelembe venni.

A kivételes nyugdíjemelés szempontjából az időskorúak járadéka szintén nem tekinthető rendszeres pénzellátásnak.

A rendszeres pénzellátásokat a szociális törvény határozza meg (a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bekezdés i) pont). Egyebek mellett rendszeres pénzellátás a táppénz, a csecsemőgondozási díj, a gyermekgondozási díj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai, a gyermekgondozást segítő ellátás, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a gyermekek otthongondozási díja, az ápolási díj, a tartós ápolást végzők időskori támogatása, a rokkantsági járadék.

Mikor nem adható kivételes nyugdíjemelés?

Nem adható kivételes nyugdíjemelés a nyugellátás megállapítását vagy a korábbi kivételes nyugdíjemelést követő 3 éven belül. Ez azt jelenti, hogy alacsony összegű nyugellátás megállapítása esetén 3 év elteltével kérhető kivételes emelés. Ha a 3 év letelte előtt a nyugdíjas létfenntartását veszélyeztető élethelyzetbe kerül – például hozzátartozója súlyos betegsége vagy lakásában keletkezett súlyos kár miatt – kivételes nyugdíjemelés számára e körülményekre tekintettel sem állapítható meg. Ilyen helyzetben lehet segítség az évente kérhető egyszeri segély, amelynek igénylésével kapcsolatos tudnivalók lentebb olvashatók.

Mekkora összegű lehet a kivételes nyugdíjemelés?

Az emelés összege legalább 3.000, de legfeljebb 8.000 forint lehet. Ezt megelőzően az emelés összege a nyugdíjminimumhoz kötődött, annak legalább 10 százaléka és legfeljebb 25 százaléka volt adható.

A kivételes nyugdíjemelés a nyugdíj összegéhez adódik, ez azt jelenti, hogy a nyugellátások évenkénti rendszeres emelése során ennek összege együtt emelkedik a nyugdíj összegével.

Miként nyújtható be a kivételes nyugdíjemelés iránti kérelem?

A kérelem a „Kérelem-adatlap nyugellátás méltányossági alapon történő emeléséhez” elnevezésű nyomtatványon nyújtható be, amely megtalálható és letölthető a magyarorszag.hu oldalon a Nyugdíj/Ellátások igénylése/ 07 - méltányossági ellátások iránti kérelem nyugdíjbiztosítási ügyekben (meltan_01) cím alatt. Itt lehetőség van a kérelem elektronikus formában történő benyújtására, de a nyomtatvány a nyugdíjbiztosítási szervek ügyfélszolgálatán is beszerezhető.

A pontosan kitöltött és aláírt nyomtatványt a kérelmező lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalhoz vagy a Magyar Államkincstár (Kincstár) Központhoz kell benyújtani postai úton vagy személyesen.

Egyszeri segély

A nyugdíjasok számára állapítható meg egyszeri segély abban az esetben, ha létfenntartásukat veszélyeztető élethelyzetbe kerülnek.

Az egyszeri segély megállapítása során előnyben részesül, aki az egyszeri segélyt katasztrófa, elemi csapás, közeli hozzátartozó halála, illetve a saját vagy közeli hozzátartozójának betegsége miatt igényli. A kérelem elbírálásánál figyelembe kell venni a kérelmezővel közös háztartásban élő, jövedelemmel nem rendelkező eltartottak számát is.

Ki kaphat egyszeri segélyt?

Egyszeri segély adható a létfenntartást veszélyeztető élethelyzetbe került nyugdíjas részére, ha a havi jövedelme nem haladja meg

- a 100 ezer forintot, ha a közeli hozzátartozójával közös háztartásban él, vagy
- a 120 ezer forintot, ha egyedül él.

Az első esetben a korábbiakban az összeg 80 ezer forint volt, míg a második esetben 90 ezer forint volt az összeghatár.

A havi jövedelemről az egyszeri segélyt kérelmező személynek az egyszeri segély iránti kérelmében kell nyilatkoznia.

Mennyi az egyszeri segély összege?

Egyszeri segély 15 és 50 ezer forint közötti összegben állapítható meg. Az egyszeri segély évente egy alkalommal adható.

Miként nyújtható be az egyszeri segély iránti kérelem?

A kérelem a „Kérelem-adatlap egyszeri segély igényléséhez” elnevezésű nyomtatványon nyújtható be, amely megtalálható és letölthető a magyarorszag.hu oldalon a Nyugdíj/Ellátások igénylése/ 07 - méltányossági ellátások iránti kérelem nyugdíjbiztosítási ügyekben (meltan_01) cím alatt. Itt lehetőség van a kérelem elektronikus formában történő benyújtására, de a nyomtatvány a nyugdíjbiztosítási szervek ügyfélszolgálatán is beszerezhető.

A pontosan kitöltött és aláírt nyomtatványt a kérelmező lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalhoz vagy a Magyar Államkincstár (Kincstár) Központhoz kell benyújtani postai úton vagy személyesen.

Fontos tudni, hogy a kérelemben meg kell jelölni azokat a különös méltánylást érdemlő körülményeket, amelyek megalapozhatják a segély megállapítását. E körülményekről, így

például a kérelmező egészségi állapotáról, vagy a közeli hozzátartozó egészségi állapotáról, gyógyszerköltségről, közüzemi díjról érdemes igazolást mellékelni. A csatolt dokumentumok a kérelmek elbírálást segítik.

6. Januártól már nem tekinthető nyugdíjasnak a rokkantsági ellátásban részesülő munkavállaló

A 2023. január 1-jétől kedvezően módosult a megváltozott munkaképességű munkavállalók munkavállalását érintő szabályozás. A Munka törvénykönyve módosítása következtében 2023. január 1-jétől a rokkantsági ellátásban részesülő munkavállalók már nem tartoznak a nyugdíjas munkavállalók közé, így rájuk is a munkavállalókra vonatkozó általános szabályok vonatkoznak.

Az alapvető jogok biztosa egy konkrét ügyben lefolytatott vizsgálatát követően úgy ítélte meg, hogy hátrányosan érinti a rokkantsági ellátásban részesülő munkavállalókat a rájuk vonatkozó munkajogi szabályozás, ezért a foglalkoztatáspolitikáért felelős technológiai és ipari miniszterhez fordult, hogy a belügyminiszterrel együttműködve készítse el és kezdeményezze a munka törvénykönyve módosítását. Az ombudsman szerint a jogalkotó eltérő élethelyzetben lévő társadalmi csoportokat (öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött és nem betöltött személyek) kezel azonos módon anélkül, hogy annak észszerű indoka lenne. Egy ilyen fokozottan sérülékeny és kiszolgáltatott társadalmi csoport esetében különösen aggályos lehet, ha az állam a rászorultakat segítő szabályozási gyakorlat kialakításával, fenntartásával kapcsolatos kötelezettségeinek nem, vagy nem megfelelően tesz eleget.

A munka törvénykönyve a vizsgálat idején a nyugdíjas munkavállalók közé sorolta azokat a munkavállalókat is, akik rokkantsági ellátásuk mellett végeztek kereső tevékenységet. Ez a szabályozás az érintettekre nézve több szempontból is hátrányos következménnyel járt. Egyrészt a rokkantsági ellátásban részesülő munkavállaló munkaviszonyát munkáltatója – ahogy a nyugdíjasokét is – indokolás nélkül felmondhatta, ami meglehetősen bizonytalan helyzetet teremtett a munkaerőpiacon egyébként is kiszolgáltatott helyzetben lévő emberek számára. További jelentős hátrányt okozott, hogy a munkáltató felmondása, illetve jogutód nélküli megszűnése esetén – a nyugdíjasokhoz hasonlóan – ők sem tarthattak igényt a többi munkavállalót egyébként megillető végkielégítésre; ez pedig - különösen egy hosszú ideje fennálló munkaviszony esetén - akár komoly anyagi hátrányt is jelenthetett az érintett munkavállalónak. Az alapvető jogok biztosa egy konkrét panasz kapcsán indított eljárást és vizsgálta a fent említett szabályozást. A Biztos az AJB-2640/2022. számú jelentésében rögzítette, hogy az egyenlő bánásmód követelményével összefüggésben visszásságot okoz és nem áll összhangban az ENSZ fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló egyezménye (CRPD) munkavállalást érintő rendelkezéseivel sem az a szabályozás, miszerint a rokkantsági ellátásban részesülő, az öregségi nyugdíjkorhatárt még be nem töltött személyek nyugdíjas munkavállalónak minősülnek, emiatt munkaviszonyuk indokolás nélkül megszüntethető és nem jár részükre végkielégítés sem.

Az ombudsman aggályosnak ítélte egyfelől, hogy a jogalkotó e szabályozással eltérő élethelyzetben lévő társadalmi csoportokat (öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött és be nem töltött személyek) kezel azonos módon anélkül, hogy annak észszerű indoka volna. Másfelől az is probléma volt, hogy a szabályozás indokolatlanul tett különbséget a megváltozott munkaképességű munkavállalók között, hiszen a rehabilitációs ellátás mellett munkát végzőkre nem a most ismertetett, nyugdíjasokra vonatkozó, hanem az általános szabályok vonatkoznak, azaz az ő esetükben a munkáltatónak már eddig is indokolnia kellett a munkaviszony felmondását, szükség esetén annak indokát is bizonyítania kell, emellett ők a többi munkavállalóval azonos módon voltak eddig is jogosultak végkielégítésre.

Az ombudsman az általa megállapított visszasság elhárítása érdekében felkérte a technológiai és ipari minisztert, hogy a belügyminiszterrel együtt kezdeményezze a munka törvénykönyve rendelkezéseinek megfelelő felülvizsgálatát.

7. Emelkedett a munkába járás és a hazautazás költségtérítésének felső határa

2023. január 28-án lépett hatályba a munkába járás címén adható költségtérítés egyes szabályainak veszélyhelyzetben történő alkalmazásáról szóló 16/2023. (I.27.) Korm. rendelet. Ezen időponttól a rendelet értelmében a napi munkába járás és a hazautazás esetén is kilométerenként akár 30 forint költségtérítést kaphat adómentesen munkáltatójától a munkavállaló. Az emelkedés kétszerese a korábbi összegnek, eddig ugyanis a jogszabályok kilométerenként maximum 15 forintos adómentes költségtérítést tettek lehetővé a munkáltatók számára. Azonban a kilométerenként 30 forintra emelt összeg csak a veszélyhelyzet ideje alatt érvényes.

A munkába járás címén adható költségtérítés egyes szabályainak veszélyhelyzetben történő alkalmazásáról szóló 16/2023. (I.27.) Korm. rendelet rendelkezései a veszélyhelyzet időtartamára módosítják a munkába járással kapcsolatos utazási költségtérítésről szóló 39/2010. (II. 26.) Korm. rendeletnek a térítési összeg mértékére vonatkozó rendelkezéseit. Ez utóbbi ugyanis az utazási költségek megtérítésével kapcsolatban úgy rendelkezik, hogy a munkáltató mérlegelési jogkörében a munkavállaló részére a 9 Ft/km-es mérték felett 15 Ft/km-es összegig magasabb összeget is téríthet adómentesen. Addig az újonnan hatályba lépett veszélyhelyzetben alkalmazandó kormányrendelet szerint a munkáltatónak a munkába járás költségét a 30 forintos kilométerenkénti összeg 60 százalékáig, azaz kilométerenként 18 forint összegben kell kötelezően megtérítenie.

A munkáltató a 30 forintos költségtérítést már a 2023. januári munkába járás költségtérítésekor alkalmazhatja, a 18 forintos, kötelező költségtérítést először a február havi munkába járás költségeinek megtérítésekor kell figyelembe venni.

A rendelet értelmében a nem önálló tevékenységből származó jövedelem kiszámításánál nem kell figyelembe venni azt a bevételt, amelyet munkába járás költségtérítése címén (ideértve különösen a saját gépjárművel történő munkába járás költségtérítését is)

- a munkában töltött napokra a munkahely és a lakó- vagy tartózkodási hely között és/vagy
- a hazautazásra a munkahely és a lakóhely között
- közforgalmi úton mért oda-vissza távolság figyelembevételével kilométerenként 30 forint értékben kap a magánszemély.

A 30 Ft/km költségtérítést a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (Szja tv.) 25. § (2) bekezdése értelmében a költségtérítést nem kell jövedelemként figyelembe venni. Ha azonban a munkáltató 30 Ft/km feletti költségtérítést nyújt a munkavállaló számára, akkor az a munkavállaló munkaviszonyból származó jövedelmének minősül.

A munkába járással kapcsolatos utazási költségtérítésről szóló 39/2010. (II. 26.) Korm. rendelet 4. § jelöli meg azokat az eseteket, amikor a munkába járás költségtérítése címén meghatározott összeg 60 százaléka, azaz 18 forint/km jár, ha:

- a munkavállaló lakóhelye vagy tartózkodási helye, valamint a munkavégzés helye között nincsen közösségi közlekedés;
- a munkavállaló munkarendje miatt nem, vagy csak hosszú várakozással tudja igénybe venni a közösségi közlekedést;
- ha a munkavállaló mozgáskorlátozottsága, illetve súlyos fogyatékosága miatt nem képes közösségi közlekedési járművet igénybe venni, ideértve azt az esetet is, ha a munkavállaló munkába járását a hozzátartozója biztosítja;
- a munkavállalónak bölcsődei ellátást igénybe vevő vagy tíz év alatti köznevelési intézményben tanuló gyermeke van.

8. Nő a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő szülők, és az érintettek családi adókedvezménye

A 2023. január 1-jétől a személyi jövedelemadó köteles jövedelmek után az eddigieken kívül további családi kedvezményre lehetnek jogosultak a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő szülők, illetve bizonyos esetben maguk az érintett személyek is. A kormányrendelet alapján a veszélyhelyzet időtartama alatt havonta 66.670 forinttal emelt összegben vehető igénybe a személyi jövedelemadó törvény szerinti családi kedvezmény azon kedvezményezett eltartottak esetében, akik tartós betegnnek, vagy súlyosan fogyatékosnak minősülnek.

Kedvezményezett eltartottnak minősül – egyebek mellett – az a gyermek, akire tekintettel a szülő családi pótlékban részesül, aki a családi pótlékot saját jogán kapja, illetve a rokkantsági járadékos személy is. A kedvezmény tehát akkor érvényesíthető a fent említettek szerinti magasabb összegben, ha a kedvezményezett eltartott személy tartósan beteg, vagy súlyosan fogyatékos.

Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy: az, a 18 évesnél fiatalabb gyermek, aki a külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul, valamint az a 18 évesnél idősebb személy, aki a 18. életévének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság minősítése alapján a 18. életévének a betöltése előtt sem haladja meg az 50%-os mértéket, és ez az állapot legalább egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll. Nézzük néhány példán keresztül mit jelent ez a változás az 597/2022. (XII. 28.) kormányrendelet alapján.

Adott a családi pótlékra saját jogán jogosult magánszemély, aki a családi kedvezményt maga érvényesíti, gyermeke nincs, ugyanakkor fogyatékosnak minősül. 2023. január 1-jétől megszerzett jövedelmével kapcsolatban az eddig őt megillető 66.670 forinttal szemben 133.340 forint családi kedvezményre jogosult, azaz havonta ezen összeggel csökkentheti összevont adóalapját, minek következtében havonta kb. 20.000 forinttal kevesebb személyi jövedelemadót fizet.

A szülő két családi pótlékra jogosult gyermekével kapcsolatban érvényesíti a családi kedvezményt, egyikük tartósan betegnek minősül. Ez a szülő eddig két eltartott után havonta 133.330 forint kedvezményre volt jogosult, ami a tartósan beteg gyermekre figyelemmel januártól további 66.670 forinttal emelkedik, vagyis összevont adóalapját havonta 200.000 forinttal csökkentheti.

A rokkantsági járadékban részesülő, egyébként kedvezményezett eltartottnak minősülő személy a most tárgyalt további kedvezményt csak abban az esetben tudja érvényesíteni, ha megfelel a fentebb hivatkozott, a tartósan beteg, illetve súlyos fogyatékos személyre vonatkozó fogalom meghatározásban foglaltaknak is, vagyis az ott meghatározott egészségkárosodása már 18. éve betöltése előtt is fennállt.

Fontosnak tartjuk felhívni a figyelmet arra, hogy az, aki a személyi jövedelemadóról szóló törvény alapján a családi kedvezményre nem jogosult, az a most tárgyalt további kedvezményt sem tudja érvényesíteni akkor sem, ha egyébként súlyosan fogyatékos személy. Továbbá fontos kiemelni azt is, hogy a most tárgyalt kedvezményt kizárólag a kihirdetett veszélyhelyzet időtartama alatt érvényesíthetik az arra jogosultak.

9. Fogyatékosági támogatás – fontos tudnivalók az ügyintézésről

A fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személyeknek havi rendszerességgel járó pénzbeli ellátás, melynek célja, hogy anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. Bár a támogatás egyetlen feltétele a súlyosan fogyatékos állapot fennállása, az igénylők által az ügyintézéskor elkövetett hibák miatt sok esetben nem kerül sor az ellátás megállapítására. Az ügyintézés sikere részben a megfelelően előkészített és a

szükséges mellékletekkel ellátott kérelem benyújtásán múlik, melyhez az alábbiakban nyújtunk segítséget.

Mit jelent a fogyatékos a támogatás szempontjából?

A fogyatékosági támogatás jelenleg látási, hallási, értelmi vagy mozgásszervi fogyatékos, autizmus vagy kromoszóma-rendellenesség, továbbá halmozott fogyatékos esetén állapítható meg. Az Alkotmánybíróság kedvező döntésének köszönhetően azonban várhatóan hamarosan azok az emberek is igénybe vehetik a támogatást, akik beszéd fogyatékossgal élnek és önálló életvitelre képtelenek, vagy mások állandó segítségére szorulnak.

Mozgásszervi fogyatékos, akinek a mozgásrendszer károsodása, illetőleg funkciózavara miatt **helyváltoztatásához jogszabályban meghatározott segédeszköz (végtag-protézis, ortézis, egy karral működtetett járóeszköz, kerekesszék) állandó és szükségyszerű használatát írták elő, vagy a külön jogszabály szerinti mozgásszervi betegsége miatt állapota segédeszközzel eredményesen nem befolyásolható.**

Ez a bonyolult megfogalmazás azt jelenti, hogy fogyatékossgal élő személy, aki

- a jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközt/segédeszközöket szakorvos által írásban javasoltan napi rendszerességgel, folyamatosan használ vagy
- olyan mozgásszervi betegségben szenved, amely gyógyászati segédeszközzel nem javítható, ez lehet például az alsó vagy felső végtagjait érintő izommerevség, bénulás, vagy csont-, illetve ízületi deformitás.

Kik kaphatnak fogyatékossgai támogatást?

Azok a személyek kaphatnak fogyatékossgai támogatást, akiknek a fent leírt fogyatékossgok valamelyike, vagy több, friss szakorvosi iratokkal igazolható módon fennáll.

A mozgásszervi fogyatékossg megállapítására általában neurológus, reumatológus, sebész szakorvos által kiállított irat alkalmas.

A fogyatékossgai támogatás havi összege 2023. január 1-jétől

32.222 forint, ha a súlyosan fogyatékos személy hallási fogyatékos, vagy ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékossga van és **önkiszolgálási képessége nem hiányzik;**

39.660 forint, ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékossga van, és **önkiszolgálási képessége hiányzik,** vagy halmozottan fogyatékos.

A fogyatékosági támogatás összege évenként a nyugellátások évenkénti rendszeres emelésével megegyező mértékben nő.

A fogyatékosági támogatás nem minősül rendszeres pénzellátásnak, ez azt jelenti, hogy megállapítása és folyósítása nem befolyásolja más pénzellátásra való jogosultság folyósítását. Kivétel ez alól a magasabb összegű családi pótlék, az érintett a két ellátás közül csak az egyiket kaphatja.

A fogyatékosági támogatás iránti kérelem benyújtása

A támogatás iránti kérelem benyújtása elektronikusan, személyesen vagy postai úton lehetséges.

Elektronikusan kizárólag ügyfélkapus regisztrációval rendelkezők tudnak kérelmet benyújtani. (Nem ügyfélkapun keresztül, hanem például e-mailen megküldött kérelem nem minősül elektronikus benyújtásnak, így azt a hatóság nem fogadja el.)

Személyesen a lakóhely, tartózkodási hely szerint illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal családtámogatási ügyekben eljáró hatóság ügyfélszolgálatán, vagy kormányablaknál lehet benyújtani a kérelmet.

Postai úton a kérelmet a Pf. 1919 Budapest címre kell megküldeni.

A fogyatékosági támogatás iránti kérelem mellékletei

- a házi orvos által kiállított **orvosi beutaló** (raktári száma: A. 3510-90, ezt a házi orvosnak tudnia kell): a házi orvos ezen a beutalón jelöli meg az adott betegséget, diagnózist, továbbá nyilatkozik arról, hogy mely tevékenységeket nem tudja önállóan ellátni a kérelmező, illetve feltünteti a segédeszköz használatot.
- a fogyatékoságot igazoló **orvosi dokumentáció** (például kórházi zárójelentés, ambuláns lap, eredetiben vagy másolatban)
- **személyazonosság igazolása:**
  - Ha a kérelmező személyesen nyújtja be kérelmét, természetes személyazonosító adatait érvényes személyazonosító igazolvány vagy útlevél bemutatásával igazolnia kell.
  - Postai úton történő benyújtás esetén a személyi igazolvány mindkét oldaláról vagy az útlevélről készült másolatot be kell küldeni.

A fogyatékoság orvosszakértői véleményezése

Fontos tudni, hogy a kérelemmel együtt benyújtott orvosi iratokat nem az ügyintéző bírálja el, nem ő jogosult dönteni a fogyatékoság megállapításáról. Ezeket az iratokat a hatóság orvosszakértőjének továbbítja, aki a csatolt iratok, továbbá az EESZT-ben (Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér) található kórtörténet alapján véleményezi a fogyatékoságot. Amennyiben szükséges, a kérelmező személyes vizsgálatára is sor kerülhet a hatóság által megjelölt időpontban. Az időpontról a hatóság írásbeli értesítést küld a kérelmezőnek. Ez a vizsgálat nem jelenti diagnózis felállítását.

A fogyatékoság, illetve az önkiszolgálási képesség véleményezését követően, a vélemény alapján kerül sor a fogyatékosági támogatás megállapítására. A megállapítás kezdő időpontja megegyezik a kérelembenyújtás időpontjával. Ezt az ellátást a kérelem benyújtását megelőző időponttól (visszamenőleg) megállapítani nem lehet.

10. Amit a rokkantsági járadékról tudni kell

A rokkantsági járadék elsősorban azok számára jelenthet komoly segítséget, akik viszonylag fiatal korban válnak egészségkárosodottá. Ugyan egy, már évtizedek óta meglévő ellátási formáról van szó, mégis hasznosnak tartjuk összefoglalni mindazon információkat, amelyek a járadék igénylésével, a mellette végzett kereső tevékenységgel, a vele összefüggésben járó adó és egyéb kedvezményekkel, jogosultságokkal kapcsolatosak. Továbbá, ahol az indokolt, a járadékot elhatároljuk az egyéb, hasonló ellátási formáktól.

Kik lehetnek jogosultak a rokkantsági járadékra?

Az ellátásra az a személy jogosult, akinek az egészségi állapota 25 éves korának betöltése előtt olyan mértékben megromlott, hogy a megmaradt egészségi állapota 30 %, vagy annál kisebb mértékű, minek következtében az egészségkárosodása legalább 70 százalékos.

A rokkantsági járadék - szemben a nyugellátásokkal, illetve a megváltozott munkaképességűek ellátásaival - abban az esetben is igénybe vehető, ha az érintett nem rendelkezik előzetes biztosítási jogviszonyban töltött idővel, illetve szolgálati idővel. Látható tehát, hogy ez az ellátás elsősorban azoknak jelenthet segítséget, akik fiatal korban váltak egészségkárosodottá, ugyanakkor életkoruknál fogva vagy más okból dolgozni nem tudtak, ezért biztosítási idővel sem rendelkeznek.

Ki nem jogosult a járadékra?

Nem jogosult rokkantsági járadékra az, aki valamilyen nyugellátásban (például árvaellátásban, özvegyi nyugdíjban), vagy a megváltozott munkaképességűeknek járó ellátások valamelyikében (rehabilitációs, illetve rokkantsági ellátás) részesül.

Ennek kapcsán ugyanakkor fontos utalni arra is, hogy bizonyos ellátások, mint pl. a fogyatékosági támogatás vagy a magasabb összegű családi pótlék, a rokkantsági járadékkal együtt is igénybe vehetők.

A megállapítás időpontja

A járadékot, ha annak feltételei fennállnak, az igénybejelentés hónapját megelőző hatodik hónap első napjától, de legkorábban az igénylő 18. életévének betöltésétől lehet megállapítani.

Az ellátás mértéke

A rokkantsági járadék fix összegű, mértéke nem függ az igénylő jövedelmétől. A 2023. január 1-jétől megállapításra kerülő rokkantsági járadék havi összege 53.830,- Ft.

A rokkantsági járadék igénylése

A rokkantsági járadékot az érintett lakó, tartózkodási helye szerint illetékes nyugdíjbiztosítási szervként eljáró Vármegyei Kormányhivatalnál, a fővárosban, vagy Pest megyében élők esetében pedig Budapest Főváros Kormányhivatal VIII. kerületi Járási hivatalánál lehet igényelni. Az igényt írásban, az erre rendszeresített nyomtatvány kitöltésével lehet előterjeszteni.

A letöltött nyomtatvány akár számítógéppel elektronikusan, akár nyomtatás után kézzel is kitölthető.

Az igény előterjesztésekor igazolni kell, hogy az érintett egészségkárosodásának mértéke a 70%-ot eléri. Ha erre vonatkozó határozat, szakhatósági állásfoglalás, vagy szakvélemény az igénylőnek nem áll rendelkezésére, akkor az eljárás során ezt a kérdést a hatóságnak vizsgálnia kell. A megállapított rokkantsági járadékot a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóság folyósítja a jogosultnak.

Munkavállalás, vállalkozás a rokkantsági járadék mellett

A rokkantsági járadék mellett akár munkavállalóként, akár megbízási jogviszonyba, vagy vállalkozóként, stb. korlátozás nélkül végezhető kereső tevékenység.

Ez azt jelenti, hogy a járadék melletti munkavégzés esetén - történjen az bármilyen formában - sem időbeli, sem pedig jövedelembeli korlátozás nincs.

2022. szeptemberétől – mint arról többször is beszámoltunk - komoly változás történt a kisadózó vállalkozók tételes adója (**KATA**) **szabályozásában**. Például megszűnt a nem főfoglalkozású kisadózói státusz, amit korábban a megváltozott munkaképességűek ellátásaiban részesülők választhattak, de az új KATA törvény alapján a rokkantsági/rehabilitációs ellátás mellett már főfoglalkozásúként sem választhatják a KATA szerinti adózást az érintettek.

A rokkantsági járadékban részesülők ugyanakkor, ha a vállalkozási tevékenységüket főfoglalkozású egyéni vállalkozóként folytatják, és e tevékenységük, az általuk nyújtott szolgáltatásaik során bevételre kizárólag magánszemélyektől tesznek szert, továbbra is választhatják a KATA szerinti adózást és ebben az esetben havi 50.000,- Ft tételes adó megfizetésével róhatják le közterheiket. Ennek azonban további feltétele, hogy az adóhatóságnak az erre a célra rendszeresített nyomtatványon bejelentsék, hogy adókötelezettségüket az új KATA szerint kívánják teljesíteni.

Érdemes szót ejteni arról is, hogy a rokkantsági járadékosok **munkajogi szempontból nem minősülnek nyugdíjasnak**, ezért rájuk a munkavállalókra vonatkozó általános munkajogi szabályok vonatkoznak.

Ez annyit jelent, hogy a rokkantsági járadékos munkavállaló munkáltatója nem mondhatja fel indoklás nélkül a határozatlan időtartamú munkaviszonyt; továbbá ha a munkaviszony a munkáltató felmondása, vagy jogutód nélküli megszűnése miatt szűnik meg, a rokkantsági járadékban részesülő munkavállalót is megilleti a végkielégítés.

Ha a rokkantsági járadékos személyt **akkreditált munkáltató kívánja foglalkoztatni, akkor vele összefüggésben is igénybe veheti mindazokat a támogatásokat**, melyek a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása esetén megilletik.

Bonyolultabb a helyzet a szociális hozzájárulási adókedvezmény esetében, amelyet a munkaadó nem vehet igénybe pusztán azon az alapon, hogy a munkavállaló rokkantsági járadékos. Ehhez az szükséges, hogy az érintett rendelkezzen komplex minősítéssel is. A szociális hozzájárulási adóról szóló 2018. évi LII. törvény alapján ugyanis a szociális hozzájárulási adóhoz kapcsolódó kedvezmény szempontjából – egyebek mellett - az minősül megváltozott munkaképességűnek, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 %-os, vagy kisebb mértékű. Ebből viszont az következik, hogy azoknak a rokkantsági járadékosoknak, akik még nem rendelkeznek komplex minősítéssel, célszerű ezt beszerezniük annak érdekében, hogy munkáltatójuk igénybe vehesse velük kapcsolatban a most tárgyalt adókedvezményt.

A rokkantsági járadékosokat megillető személyi jövedelemadó és járulék kedvezmények

Mindenek előtt azt kell leszögezni, hogy maga a rokkantsági járadék adómentes bevételnek minősül, így módon jövedelemként figyelembe venni nem kell, azt adóbevallás benyújtása esetén feltüntetni sem szükséges.

Munkavállalás esetén ugyanakkor a rokkantsági járadék több, személyi jövedelemadó-kedvezmény, valamint járulékkedvezmény igénybe vételét is lehetővé teszi, amennyiben a járadékban részesülő adózó családi kedvezményre, családi járulékkedvezményre, illetve a személyi kedvezményre egyaránt jogosult lehet.

Családi adókedvezmény és rokkantsági járadék

Családi adókedvezményt csak akkor lehet igénybe venni, ha maga a rokkantsági járadékos személy, vagy vele együtt élő hozzátartozója kereső tevékenységet folytat, így személyi jövedelemadó fizetési kötelezettsége áll fenn. A családi kedvezménnyel az arra jogosult az összevont adóalapját (idetartozik a munkából, megbízási jogviszonyból, vállalkozásból származó jövedelem, stb.) tudja csökkenteni. A kedvezmény mértéke attól függ, hogy a családban hány személy van, akit a kedvezmény szempontjából számításba kell venni, mert eltartottnak, vagy kedvezményezett eltartottnak minősül (kedvezményezett eltartott pld. az a gyermek, aki után szülője családi pótlékot kap, illetve aki saját jogán részesül családi pótlékban, de az is, aki rokkantsági járadékot kap.)

Ha a rokkantsági járadékos adózó egyedül él, vagy családjában nincs más, aki után a családi kedvezmény érvényesíthető, akkor ő a kedvezmény alapján adóalapját havonta 66.670,- forinttal csökkentheti, amivel havonta 10.005 forint adó megfizetése alól mentesül. Fontos említést tenni arról is, hogy ha a rokkantsági járadékos személy tartósan betegnek, illetve súlyosan fogyatékosnak is minősül, akkor a 2023. január 1-jétől megszerzett jövedelme után a kihirdetett veszélyhelyzet időtartama alatt adóalapját havonta további 66.670,- forinttal (azaz összesen: 133.340, forint) csökkentheti, így havonta kb. 20.000,- Ft adó megfizetése alól mentesül.

Másik példa: három tagú családban a szülők egyike rokkantsági járadékosként folytat kereső tevékenységet, közös gyermekük pedig iskolás, így rá tekintettel családi pótlékot folyósítanak. A rokkantsági járadékos szülő ennek folytán a családi kedvezményre 2 kedvezményezett eltartott után jogosult (ő maga és a gyermek minősül kedvezményezett eltartottnak), melynek mértéke havonta, eltartottanként 133.330 forint, ami eltartottanként 20.000 forint adó megtakarítását jelenti (természetesen a fentebb, a tartósan beteg, vagy súlyosan fogyatékos eltartottra írtak itt is irányadók.)

Ha a rokkantsági járadékos adózó jövedelme alapján nem tudja az őt megillető családi kedvezményt teljes egészében igénybe venni, lehetőség van arra is, hogy – erre irányuló közös nyilatkozat alapján – a kedvezményt megossza közös háztartásban élő házastársával,

élettársával. A közös nyilatkozatot ilyen esetben az adóbevallásban, munkáltatói adó megállapítás esetén pedig a munkáltatónak kell megtenni, amin mindkét nyilatkozó fél adó azonosító jelét és azt kell feltüntetni, hogy a kedvezményt milyen arányban kívánják megosztani.

Ha a rokkantsági járadékos személy nem dolgozik, de a vele közös háztartásban együtt élő hozzátartozója (házastárs, szülő, gyermek, stb.) igen, úgy a járadékkal összefüggő családi kedvezményt ez a családtag is igénybe veheti.

Családi járulékkedvezmény

Ha az adózónak nincs annyi adóköteles jövedelme, hogy az őt megillető családi kedvezményt – akár önállóan, akár hozzátartozójával megosztva – igénybe vegye, 2014-től lehetőség van arra, hogy a nem érvényesített rész 16%-ával – legfeljebb azonban az őt terhelő egészségbiztosítási és nyugdíjjárulék mértékével – az általa fizetendő járulék terheket csökkentse.

A családi kedvezménytől eltérően, a járulékkedvezmény igénybe vételére csak az jogosult, aki maga is biztosítottnak minősül. Ez a kedvezmény is érvényesíthető ugyanakkor együtt élő hozzátartozóval közösen, vagy megosztva, ha a másik személy is biztosított

Személyi kedvezmény

Ahogy a családi kedvezmény, úgy az utóbbi években a személyi kedvezmény is az adóalapot csökkenti. Személyi kedvezményre a súlyosan fogyatékos személy jogosult, ebből a szempontból pedig a rokkantsági járadékban részesülőt is súlyosan fogyatékosnak kell tekinteni. A járadékosok kedvezményként az összevont adóalapjukat havonta az adott évre érvényes minimálbér (idén 232.000,- Ft) egyharmadával (77.333,- Ft) csökkenthetik, ami havonta 11.600 **forinttal kevesebb személyi jövedelemadó megfizetését teszi lehetővé számukra**. A személyi kedvezményt – mint a neve is utal rá – kizárólag maga a rokkantsági járadékos személy veheti igénybe, ha személyi jövedelemadó kötelezettséggel járó bevétele van. **A rokkantsági járadékos személy természetesen a személyi és a családi adókedvezményt együttesen is érvényesítheti.**

Közgyógyellátás és a rokkantsági járadék

A Szociális törvény (1993. évi III. törvény) rendelkezései alapján a rokkantsági járadékos személy is alanyi jogon jogosult közgyógyellátásra. Ez azt jelenti, hogy térítésmentesen vehet

igénybe bizonyos gyógyszereket, gyógyászati segédeszközöket – ideértve némely protetikai, fogszabályzó eszközt is-, illetve orvosi rehabilitációt szolgáló gyógyászati ellátásokat. A közgyógyellátást a járási hivatalnál kell igényelni, az arra való jogosultságot pedig a közgyógyellátási igazolvánnyal lehet érvényesíteni.

A rokkantsági járadék mentessége a végrehajtás alól

A rokkantsági járadék teljes egészében mentes a végrehajtás alól. Ez annyit jelent, hogy ha a járadékosnak valamilyen tartozása áll fenn, mellyel kapcsolatban az adós munkabérére, ellátásaira stb. végrehajtási eljárás indult, a tartozás a járadék terhére nem tiltható le, az ugyanis teljes egészében mentes a végrehajtás alól.

11. Mire számíthatnak a kompenzáció helyett a megismételt állapotvizsgálatot választók?

A rokkantsági nyugdíjrendszer károsultjai anyagi veszteségeik kiegyenlítésére az 500 ezer forintos kompenzáció és a megismételt állapotvizsgálat között választhattak. Sokan az egyszeri kifizetés mellett döntöttek, míg mások a megismételt eljárás keretében akarták bizonyítani, hogy egészségi állapotukban nem következett be olyan javulás, mely a rokkantsági ellátásuk összegének jelentős csökkenését indokolta volna. Azok közül azonban, akik ez utóbbit választották, többen azt tapasztalták, hogy bár az állapotjavulást az orvosi bizottság nem igazolta, ez a megállapítás kizárólag csak az első komplex vizsgálatot követő felülvizsgálat időpontjáig tart. Az ügyfelek eddig kapják meg visszamenőleg a megszüntetett magasabb összegű és csökkentett összegű ellátásuk különbözetét. A komplex felülvizsgálat eredményét pedig a kormányhivatal nem vizsgálja meg újra, így az ügyfelek a csökkentett összegű ellátást e későbbi, jellemzően két vagy három évvel későbbi időponttól kapják tovább. A MEOSZ-hoz forduló ügyfeleknek azt javasoltuk, hogy éljenek a jogorvoslat lehetőségével és nyújtsanak be keresetlevelet a sérelmezett határozatok ellen. Alábbiakban az egyik ügy lényeges körülményeit foglaltuk össze.

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetségéhez (MEOSZ) panaszt küldő ügyfelünk születése óta érintett mozgásszervi fogyatékoságban. A gyermekkorában elvégzett többszörös műtéti beavatkozások sem javítottak egészségi állapotán. Az orvosi iratokkal igazolhatóan jelenleg is fennálló maradandó egészségkárosodása miatt 2011. december 31. napjáig részesült III. csoportos rokkantsági nyugdíjban. Az akkori szabályok

szerint ez az állapot 67% mértékű egészségkárosodást jelentett. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerben és az érintett emberek életében is jelentős változást előidéző a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (Mmtv.) szerint rokkantsági nyugdíját 2012. január 1. napjától rehabilitációs ellátás címén kapta tovább. Ekkor az ellátásának összege még megegyezett a rokkantsági nyugdíjának összegével.

A kormányhivatal a rehabilitációs ellátásra való jogosultságot 2015-ben felülvizsgálta. Ez azt jelentette, hogy orvosi bizottság véleményezte ügyfelünk egészségi állapotát. Ügyfelünk egészségkárosodásának jellegéből adódóan állapotjavulás sajnálatos módon nem fog bekövetkezni, ez az állapot az egész életét végig fogja kísérni. A komplex vélemény azonban magyarázat és indoklás nélkül az egészségi állapotát 59%-ban határozta meg és B2 minősítési kategóriába sorolta. E kategória alapján a kormányhivatal rokkantsági ellátást állapított meg számára, mely a korábbi ellátáshoz képest 20 ezer forintot meghaladó összeggel csökkent. A csökkentést semmi nem indokolta, hiszen nem állapított meg állapotjavulást az orvosszakértői vélemény.

A rokkantsági ellátásra való jogosultság felülvizsgálatára 2018-ban került sor. A komplex vélemény továbbra is 59%-ban határozta meg ügyfelünk egészségi állapotát és B2 minősítési kategóriába sorolta őt. Így e vélemény alapján a kormányhivatal a rokkantsági ellátás továbbfolyósításáról döntött. Ezért ügyfelünknek az indoklás és magyarázat nélkül jelentősen csökkentett összegű ellátását folyósították tovább.

Megismételt állapotvizsgálat – volt aki élt a lehetőséggel

Az Mmtv. 2021 júliusában hatályba lépett módosítása alapján a fent leírt helyzetben lévő rokkantsági ellátottak választhattak az egyszeri 500 ezer forint összegű kompenzáció vagy a megismételt állapotvizsgálat és ez alapján az ellátás újraszámítása között. Ügyfelünk élt e törvényi lehetőséggel, és kérte a rehabilitációs hatóságtól az állapotvizsgálat megismételt elvégzését.

Az állapotváltozás visszamenőleges vizsgálatáról szóló orvosszakértői vélemény egyfelől megállapította ügyfelünk végleges egészségkárosodását, másrészt azt, hogy nem következett be állapotjavulás a tényleges fizikai állapotában. A kormányhivatal ezért helyt adott az állapotváltozás visszamenőleges vizsgálata iránti kérelemnek és újra megállapította a rokkantsági ellátás összegét, immár a C2 minősítési kategória alapján járó ellátáshoz tartozó számítás szerint. Ez azt jelentette, hogy a rokkantsági ellátás összegét a 2015-ben megszüntetett rehabilitációs ellátás összegében határozta meg. Az ellátás folyósításának időtartamaként a következő felülvizsgálat időpontját, azaz a 2018-at jelölte meg.

A kormányhivatal határozatában arról tájékoztatta ügyfelünket, hogy a 2018-as felülvizsgálat alapján továbbfolyósításról rendelkező határozatot egy külön eljárásban fogja

felülvizsgálni. Ennek elvégzéséhez a Belügyminisztériumnál – mint felügyeleti szervnél – felügyeleti eljárást kezdeményezett. Ennek keretében a Belügyminisztérium végzésben semmisítette meg a kormányhivatal 2018-ban hozott határozatát és új eljárásra utasította a kormányhivatalt.

Valódi kompenzáció helyett továbbra is fennáll az eredeti jogsértő helyzet

Az új eljárásban a kormányhivatal a komplex vélemény felülvizsgálata nélkül, csupán a rokkantsági ellátásnak az időközi emelésekkel növelt összegének meghatározásával hajtotta végre a Belügyminisztérium utasítását. Ezáltal az eredeti jogsértő helyzet egy három évvel későbbi időponttól, azaz 2018-tól továbbra is fennáll.

Ügyfelünk nem erre a döntésre számított, hiszen egészségi állapotában nem történt kedvező változás az évek előrehaladtával, erre az utolsóként hozott határozat sem utal, ellátásának összege mégis elmarad rokkantsági nyugdíjának, majd rehabilitációs ellátásának összegétől. Ezt sérelmezte az Alkotmánybíróság a 3024/2019. (II. 4.) AB számú elvi jelentőségű határozatában. Az Alkotmánybíróság kiemelte, hogy a megváltozott munkaképességű személyeknél az állapotjavulás ténye, amely a korábbi ellátás összegének csökkentését eredményezi, olyan garanciális előírás alkalmazása a jogalkotó részéről, amely a szerzett jogok védelmét szolgálja. Ez a korábbi ellátás összege tekintetében az alkotmányos elvárásoknak megfelelő indok nélküli csökkentés akadályát képezi. Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az állapotjavulás az eljárás során önállóan, az érintett személy egyedi helyzetére tekintettel, orvosszakmai és nem pusztán jogi, szakértői vizsgálatot és bizonyítást igényel. Az állapotjavulás bizonyításának hiányában az eljáró hatóságok nem tesznek eleget a tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelményének. Az Alkotmánybíróság döntésének értelmében a 2012. előtt ellátásban részesülő, majd az Mmtv. szerint rokkantsági ellátásra jogosultak esetében nem elég az állapotjavulás tényét az egészségi állapotra vonatkozó két minősítési rendszer összevetésével megállapítani, hanem arra vonatkozóan szakértői bizonyítást kell lefolytatni. Ezt az elvet a folyamatban lévő, illetve a jövőben induló eljárásokban is alkalmazni kell.

Állapotjavulás hiányában továbbra is indokolatlan a rokkantsági ellátás összegének csökkentése – élni kell a jogorvoslat lehetőségével

Ez az elv sérült a kormányhivatal eljárása során, mivel az állapotvizsgálat visszamenőleges vizsgálatokor keletkezett orvosszakértői megállapításokat figyelmen kívül hagyta és a 2018-as komplex vélemény felülvizsgálata nélkül, kizárólag a rokkantsági ellátás összegének kiszámítására korlátozta az új eljárás lefolytatását. Továbbra sincs magyarázat arra, hogy ügyfelünknel valóban bekövetkezett-e a rokkantsági ellátás összegének csökkentését eredményező állapotjavulás, továbbá a hatóság a 2012 előtti egészségkárosodás százalékos mértékét hogyan feleltette meg a hatályos jogszabályok szerinti egészségi állapot és egészségkárosodás mértékének.

Mindezekből következően állapotjavulás hiányában továbbra is indokolatlan a rokkantsági ellátása összegének csökkentése. Ezért ügyfelünknek azt javasoltuk, hogy éljen a jogorvoslat lehetőségével és keresetlevelében támadja meg a jogsértő határozatot.

12. Mozgáskorlátozott emberek és kísérőik parkolási nehézségei a kórházak területén

Az utóbbi időben több mozgáskorlátozott ember is azzal a panasszal fordult a MEOSZ-hoz, hogy az egészségügyi intézmények – jellemzően kórházak – belső zárt területeire még parkolási igazolvánnyal sem engedélyezik számukra a behajtást. Azt járjuk körbe, hogy miként lehet az egészségügyi intézmények területére behajtani mozgáskorlátozott parkolási igazolvánnyal. Megvizsgáljuk azt az esetet, amikor a fogyatékossgal élő ember azért jön, mert maga kívánja igénybe venni az egészségügyi szolgáltatást, és azt is, amikor a mozgáskorlátozott ember kísérőként érkezik a kórház bejáratához.

A MEOSZ érdekvédelmi munkája során kiemelt figyelmet fordít a mozgáskorlátozott emberek közszolgáltatásokhoz, így az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáféréseinek elősegítésére. A hatályos nemzetközi és hazai jogszabályok alapján a fogyatékossgal élő emberek számára biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz, így az egészségügyi szolgáltatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

Nemzetközi és hazai jogszabályok rögzítik az érintettek egyenlő esélyű hozzáféréseinek követelményét

Nemzetközi jogi szinten az **ENSZ fogyatékos személyek jogairól szóló egyezménye, a CRPD** rendelkezik a hozzáférhetőség szabályairól. A 9. cikk (1) bekezdése alapján a fogyatékossgal élő személyek önálló életvitelének és az élet valamennyi területén történő teljes körű részvételének lehetővé tétele érdekében **másokkal azonos alapon kell biztosítani** számukra a fizikai környezethez, a közlekedéshez, az információhoz és kommunikációhoz, beleértve az információs és kommunikációs technológiákat és rendszereket, valamint más, nyilvánosan hozzáférhető vagy rendelkezésre álló lehetőségekhez és szolgáltatásokhoz való **hozzáférést**, mind városi, mind vidéki területeken. Ezek az intézkedések magukban foglalják a hozzáférési akadályok és korlátok beazonosítását és felszámolását, többek között vonatkoznak az épületekre, utakra,

közlekedésre és más bel- és kültéri létesítményekre, így az iskolákra, lakóházakra, **egészségügyi létesítményekre** és munkahelyekre is.

A CRPD-ben rögzített fenti követelményt bontják ki és töltik meg részletes tartalommal a hazai hatályos jogszabályok. *A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény* (Fot.) alapján az **egészségügyi szolgáltatás, ellátás, illetve tevékenység közszolgáltatásnak** minősül. A Fot. alapján a fogyatékos személy számára - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - **biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést**. A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés pedig a törvény szerint akkor valósul meg, ha a szolgáltatás igénybevétele - az igénybe vevő állapotának megfelelő önállósággal – mindenki (különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek) számára akadálymentes, kiszámítható, értelmezhető és érzékelhető, illetve **az épület, amelyben a szolgáltatást nyújtják**, mindenki, (különösen a mozgási, látási, hallási, mentális és kommunikációs funkciókban sérült emberek) számára **megközelíthető**.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) szerint az **egyenlő bánásmód követelményét** – amelybe beletartozik az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása is – az **egészségügyi ellátást nyújtó szolgáltatók** jogviszonyaik létesítése során, jogviszonyaikban, eljárásaik és intézkedéseik során **kötelesek megtartani**. Az Ebktv. alapján **hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt fogyatékosága miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban**, mint amelyben más, összehasonlítható helyzetben levő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne.

Ha a fogyatékosággal élő ember veszi igénybe az egészségügyi ellátást, nem tagadható meg tőle a parkolás

A fentiek alapján a **fogyatékosággal élő mozgáskorlátozott emberek joga, hogy amennyiben a kórház egészségügyi szolgáltatását igénybe veszik, az intézmény területén parkolhassanak**. A parkolás megtagadása esetén ugyanis nem biztosított számukra az egészségügyi szolgáltatás egyenlő esélyű hozzáférése, ugyanis a mozgáskorlátozott emberek akkor tudják másokkal egyenlő eséllyel igénybe venni a kórház nyújtotta szolgáltatást, ha a szolgáltatás nyújtásának helyszínére fizikailag el tudnak jutni. Ez azonban csak úgy lehetséges, ha a kórház területére ténylegesen behajthatnak és ott a gépjárműveikkel várakozhatnak, lehetőség szerint az ellátásuk, kezelésük helyszínéhez a lehető legközelebb.

A kórházak jellemzően a honlapjukon, de a házirendjükben bizonyosan szabályozzák a kórház területére történő behajtás kérdését. Jellemző, hogy a fekvő- és járóbeteg részére az intézmény területén nem biztosítanak parkolási lehetőséget, ugyanakkor a mozgássérültek vagy a mozgásukban állapotuk miatt korlátozott személyek járművei

számára engedélyezik a behajtást. Ez nyilvánvalóan azt jelenti, hogy a kórház biztosítja a mozgáskorlátozott emberek számára, a területén való parkolás lehetőségét. Sajnos azonban gyakori, hogy a szabályozás ellenére sem engedi az **intézmény területén a parkolást a biztonsági őr, illetve az erre jogosult személyzet. Még a mozgáskorlátozott parkolási igazolvánnyal rendelkezők sem hajthatnak be** „telházra”, illetve az intézmény vezetésének arra a döntésére hivatkozva, hogy a hátsó – egyébként üresen álló, vagy foghíjas – parkolókat nem lehet használni. **Azzal, hogy a kórház a kijelölt parkolóhelyek telítettségére, illetve vezetői utasításra hivatkozással tagadja meg a mozgáskorlátozott emberektől a parkolást, jogsértést követ el.**

A kórházaknak **az egészségügyi szolgáltatását igénybe vevő mozgáskorlátozott személyek számára az intézmény területén való parkolást minden esetben, kivétel nélkül lehetővé kell tenni**, és erről a gépjárművek beengedéséért ténylegesen felelős személyeket utasításban tájékoztatni kell.

A mozgáskorlátozott emberre kísérőként más szabályok vonatkoznak – engedélyért forduljanak az érintett intézményhez

Mi a teendő azonban akkor, ha az egészségügyi ellátást nem a mozgáskorlátozott személy, hanem annak hozzátartozója veszi igénybe?

Ebben az esetben a mozgáskorlátozott személyre, mint kísérőre, akkor vonatkozhatnak a fenti szabályok, **ha a gépjárművel szállított hozzátartozó állapota a kísérő jelenlétét indokolja.**

A MEOSZ egy ilyen esetben azt tanácsolta egy mozgáskorlátozott ügyfelének, aki hozzátartozóját mindennap kezelésre szállította egy kórházba, hogy írásban jelezze a problémát az intézmény főigazgatójának. Levelében fejtse ki, hogy a hozzátartozóját milyen kezelésre, és hetente hány alkalommal viszi, és a beteg állapota mennyiben indokolja kísérő jelenlétét.

Az ügyfelünk a főigazgatónak írt levelében részletesen megindokolta a kérését, és egyúttal kérte a kórház területére a behajtást, és a parkolást.

Az intézmény házirendje a behajtást és a várakozást az alábbiak szerint szabályozta: „a kórház területén várakozni csak a kijelölt parkolóhelyen, a közlekedés akadályozása, illetve zavarása nélkül lehet. A forgalomtól elzárt területeken, illetve a zöldterületeken közlekedni, illetve várakozni tilos. **A parkoló területén a KRESZ szabályai érvényesek, azok betartása kötelező.** Az intézmény területén lévő parkolóhelyeket térítési díj ellenében lehet igénybe venni. A behajtástól számított 30 percen belül az intézmény területén történő tartózkodás ingyenes. **Mozgáskorlátozott betegek részére a parkolás az ellátás teljes időtartama alatt, de maximum 12 óra időtartamban ingyenes. A behajtás nem lehetséges, ha a parkoló megtelt, de**

mozgáskorlátozott igazolvánnyal rendelkező -, mozgásában jelentősen korlátozott betegeink a ki-és beszállás idejére ez esetben is behajthatnak.”

Az idézett esetben a kórház igazgatója - ügyfelünk levelét követően - írásban engedélyezte a behajtást, és utasította a kapunál álló biztonsági őrre ennek betartására. Fontos megjegyezni, hogy a hivatkozott esetben ügyfelünk nem, mint az ellátást igénybe vevő „mozgáskorlátozott beteg” hanem mint a beteg személy mozgáskorlátozott kísérője kapott engedélyt a behajtásra. Azt **tanácsoljuk** tehát, hogy hasonló esetben tájékozódjanak az egészségügyi intézmény házirendjéről, amely a legtöbb esetben a behajtás rendjét is szabályozza. Javasoljuk, hogy a honlapon általában megtalálható házirend ismeretében, a kérdést részletesen leírva, írásban forduljanak az adott intézmény vezetőjéhez.

Amennyiben a mozgáskorlátozott betegek vagy indokolt esetben mozgáskorlátozott kísérőik a kórház területén nem parkolhatnak, akkor velük szemben a feltételek fennállása esetén eljárás kezdeményezhető.

Budapest, 2023. június 30.